

Samenwonen, en dan ...

Wat is...

Een samenlevingscontract is een schriftelijke overeenkomst tussen twee of meer personen (van hetzelfde of verschillend geslacht) die een gezamenlijke huishouding voeren. In het samenlevingscontract regelt u de onderlinge vermogensrechtelijke verhoudingen. U kunt in de overeenkomst ook afspraken maken over andere onderwerpen, zoals afspraken over eventuele kinderen binnen uw relatie.

Wat is een samenlevingscontract? In een samenlevingscontract legt u schriftelijk afspraken vast over uw eigen juridische positie, over die van uw partner en over die van u gezamenlijk. Dat schept duidelijkheid en voorkomt vervelende misverstanden. U kunt afspraken maken over u beiden bijdrage in kosten van levensonderhoud, huur of hypotheek, over de bankrekeningen en het huis. Maar ook over wat er moet gebeuren als een van u zou overlijden of als uw relatie geen stand zou houden. Bespaar uzelf ellende achteraf, zorg dat u het geregeld heeft.

Er zijn voldoende redenen om een samenlevingscontract te maken. Daarmee schept u duidelijkheid over de inbreng in de huishoudpot, de betaling van de hypotheek, elkaars woonrecht, bezit van de inboedel en wat elk afzonderlijk in privé eigendom houdt. Bovendien profiteert u van grotere belastingvrijstellingen en lagere belastingen, krijgt u recht op nabestaandenpensioen (partnerpensioen) en voorkomt u ruzie met erfgenamen of als u uit elkaar gaat.

Wel of niet bij de notaris?

Voor een samenlevingscontract hoeft u niet per se naar de notaris. U kunt ook "onderhands" een overeenkomst aangaan. Echter, zonder notarieel samenlevingscontract loopt u veel financiële voordelen mis. U heeft een notarieel samenlevingscontract nodig om in aanmerking te komen voor onder meer partnerpensioen, bepaalde secundaire arbeidsvoorwaarden of belastingvrijstelling als u van uw partner erft.

Waarom nodig...

Zelf regelen, de wet regelt niets

De wet regelt van alles voor mensen die trouwen of een geregistreerd partnerschap aangaan. Voor samenwoners regelt de wet niets. Als u niets regelt en er gebeurt iets onverwachts, dan wordt u door de fiscus en ook voor andere juridische verhoudingen behandeld als individu zonder relatie. U heeft dan nergens recht op.

Bijvoorbeeld, als u elkaars erfgenaam wilt zijn heeft u een samenlevingscontract én een testament nodig. Heeft u dat niet, dan heeft u nergens recht op. Als het huis van uw partner is, kunt u vertrekken. De familieleden van uw partner zijn in dat geval zijn of haar erfgenamen. De praktijk wijst uit dat gevoelens van familie/erfgenamen in dergelijke situaties snel in uw nadeel kunnen veranderen.

Heeft u wel een samenlevingscontract dan geniet u over de erfenis dezelfde belastingvrijstelling als echtgenoten van € 638.089 en betaalt u over de eerste € 122.269 daarboven 10% belasting en over het meerdere 20%. Zonder samenlevingscontract - en dan nog alleen ingeval uw partner u als erfgenaam in zijn of haar testament heeft opgenomen - heeft u een vrijstelling van € 2.129 en betaalt u vervolgens over de eerste € 122.269 daarboven 30% belasting en over het meerdere 40%. Tel uit uw winst (of uw verlies)!

Wie regels voor een onverhoopte scheiding al vastlegt in het samenlevingscontract, kan rekenen op een coulante houding van de Belastingdienst. Dat u mogelijk na een mooie periode van samenwonen uit elkaar gaat is geen feestelijk moment. Maar als u niets geregeld heeft over de financiële afhandeling en u wilt bij de scheiding wél regelingen daarvoor treffen, dan staat de fiscus klaar om zijn deel binnen te halen.

Notarieel samenlevingscontract

Met een notarieel samenlevingscontract slaat u veel vliegen in één klap. U regelt wat ieder van u in de huishoudpot moet stoppen, u profiteert van grotere belastingvrijstellingen en valt ook onder een lager belastingtarief. U legt elkaars woonrecht vast en regelt wie welk deel van de hypotheek betaalt. Ook ontstaat er duidelijkheid over het bezit van de inboedel en wat uw privé eigendom is en blijft.

U krijgt recht op nabestaanden-/partnerpensioen en bovendien zult u minder geschilpunten ervaren met erfgenamen of als u uit elkaar zou gaan.

Afwijken

Levensonderhoud

Getrouwde en geregistreerde partners zijn wettelijk verplicht elkaar te onderhouden. Voor samenwoners bestaat daarvoor geen wettelijke vereiste, dat kunt u regelen in het samenlevingscontract.

Wonen

Gaat u een huis huren, dan is degene waarmee u samenwoont niet automatisch medehuurder. Wilt u dat wel, dan kunt u een gezamenlijk verzoek aan

de verhuurder doen. Los daarvan moet de verhuurder uw partner na twee jaar samenwonen als medehuurder erkennen. Zonder die instemming heeft uw partner – zodra u de huur opzegt – geen recht op de woning.

Heeft één van u een huis in eigendom, dan komt de ander wel in een erg afhankelijke positie terecht. U kunt in het samenlevingscontract een voortgezet gebruiksrecht voor de ander regelen. Om verdere afhankelijkheid te voorkomen kunt u in het samenlevingscontract afspreken dat wanneer een volgend huis wordt gekocht, dat op naam van beiden zal worden gezet. Let op dat u dan wel duidelijk vastlegt wie welk deel van de financiering voor zijn rekening neemt en hoe de afwikkeling gebeurt ingeval van uit elkaar gaan.

Verblijvingsbeding

In een verblijvingsbeding in uw samenlevingscontract regelt u dat alle gezamenlijke bezittingen na uw overlijden zonder vergoeding naar uw partner gaan. Dit is fiscaal voordelig als u nog niet in aanmerking komt voor de partnervrijstelling voor erfbelasting. U hoeft dan toch geen erfbelasting te betalen.

Kinderen

Woont u samen en krijgt u kinderen, dan zijn er automatisch familierechtelijke betrekkingen tussen moeder en kind. Tussen vader en kind ontstaan die pas zodra deze het kind erkent. Voor een geldige erkenning is toestemming van de moeder vereist. Erkenning regelt u bij de ambtenaar van de burgerlijke stand, bij de notaris of bij de rechtbank. De rechtbank moet zich bij vervangende toestemming overtuigen dat de belangen van moeder en kind niet worden geschaad. In andere gevallen is de goedkeuring van de moeder nodig.

Uit elkaar

Als samenlevingscontracten bepalingen bevatten over uit elkaar gaan, dan gelden die afspraken. Afspraken worden doorgaans gemaakt over de bezittingen of over wie er in het huis mag blijven wonen. Wanneer u uit elkaar gaat, leg dan de afspraken vast in een convenant. Heeft u samen kinderen, dan moet u een ouderschapsplan maken, met afspraken over de verdeling van zorg voor de kinderen, alimentatie voor de kinderen en informatie-uitwisseling over belangrijke kwesties over de kinderen en hun vermogen.

In het convenant regelt u wie wat krijgt. Goederen behoren toe aan degene die het gekocht heeft. Is dat niet duidelijk, dan is het juridisch gezien gezamenlijk eigendom en moet het worden verdeeld. Met een onderling opgesteld convenant bent u afhankelijk van de bereidheid van uw ex-partner om de afspraken na te komen. Dat voorkomt u met een convenant in een notariële akte. Daarmee kunt u naleving afdwingen. Veel samenwoners benoemen elkaar als erfgenaam. Als er kinderen komen, wordt vaak vergeten om dat aan te passen. Kinderen hebben dan alleen maar recht op hun legitieme portie (de helft van wat zij normaal erven). Laat daarom uw samenlevingscontract en testamenten eens in de vijf jaar door ons controleren.

Erfrecht

Gevolgen samenwonen voor erfrecht

Woont u ongehuwd samen en heeft u niets geregeld? Dan erft u niets van uw partner. Wilt u dat wel, dan moeten u en uw partner allebei een testament laten maken. En heeft u dan ook nog een notarieel samenlevingscontract, dan profiteert u ook van een grotere belastingvrijstelling en een lager belastingtarief voor erfbelasting.

Heeft u geen kinderen en bestaat u beider vermogen vooral uit gemeenschappelijk vermogen, dan kan een samenlevingscontract voldoende zijn. Het vermogen gaat dan op grond van het verblijvingsbeding naar de langstlevende.

Een testament is van belang als u wilt afwijken van de wettelijke regels. Zonder kinderen kunt u uw partner als enig erfgenaam benoemen en voorkomen dat ouders, broers of zussen daar rechten aan kunnen ontleen.

Heeft u wel kinderen, dan kunt u met een niet-opeisbaarheidsclausule voorkomen dat zij hun erfdeel direct na uw overlijden opeisen, zodat uw partner verzorgd achterblijft. Uw kinderen kunnen hun erfdelen pas opeisen bij het overlijden van uw partner. Deze clausule werkt echter alleen in combinatie met een notarieel samenlevingscontract.

Samenwoners kunnen net als echtgenoten en geregistreerd partners in belastingtariefgroep I van de Successiewet vallen.

De erfbelasting bedraagt voor die groep 10% over de eerste € 123.248,00 en 20% over het meerdere en er is een vrijstelling van in beginsel € 643.194,00 (tarief 2018).

U moet dan wel minimaal zes maanden van tevoren aan een aantal voorwaarden voldoen:

- U bent allebei meerderjarig.
- U voert een gezamenlijke huishouding.
- U staat in het bevolkingsregister ingeschreven op hetzelfde adres.
- U heeft een notarieel samenlevingscontract met daarin een wederzijdse zorgplicht.
- U bent geen bloedverwanten in de rechte lijn (ouder-kind) van elkaar.
- U voldoet niet al met een ander aan deze voorwaarden.

Voldoet u niet aan de voorwaarden, dan heft de Belastingdienst belasting in tariefgroep II.

U betaalt dan 30% over de eerste € 123.248,00 en 40% over het meerdere, met een vrijstelling van € 2.147,00 (tarief 2018).

Niets regelen kan u dus enkele tonnen kosten!

Combinatie met testament

Met een combinatie van samenlevingscontract en testament heeft u een 100% op uw maat afgestemde regeling van de verhoudingen tussen u beiden. Dat biedt zekerheid en vooral rust!

Samenvatting

De wet regelt niets voor samenwoners. Dat moet u zelf doen.

Zonder samenlevingscontract wordt u behandeld als individu zonder relatie.

Met een notarieel samenlevingscontract regelt u

- wat van eider apart en wat gezamenlijk eigendom is;
- elkaars woonrecht;
- elkaars recht op nabestaanden-/partnerpensioen;
- elkaars inbreng in de gezamenlijke huishouding en huishoudpot
- elkaars deel in betaling van huur of hypotheeklasten
- elkaars onderhoud;
- wat er met uw gezamenlijke bezittingen moet gebeuren na uw overlijden;

In testamenten kunt u regelen hoe u beiden maximaal kunt profiteren van de voordelen die het erfrecht biedt.

Hoe werkt het?

Vorbereiding

Om een goed samenlevingscontract op te maken, start u het traject met een adviesgesprek op ons kantoor.

Wij informeren en adviseren u zo goed mogelijk over de mogelijkheden en de gevolgen van uw keuzen.

Waar moet u zoal aan denken en indien mogelijk ook vooraf overdenken?

- Verdeling van inkomsten
- Verrekening kosten van de huishouding
- Wat valt onder kosten van de huishouding
- Gezamenlijke woning moet wel of niet gezamenlijk eigendom worden
- Gevolgen als een partner meer geld aan rente en aflossing van de hypotheek bijdraagt
- Positie van degene die intrekt bij de partner die enig eigenaar is van het huis
- Eigendomsrechten van voor gezamenlijke rekening aangeschafte spullen
- Regeling van de aantoonbaarheid dat bepaalde zaken niet gemeenschappelijk zijn
- Al dan niet gezamenlijk huurderschap van het huis
- Aanmelding van elkaar als begunstigde voor het partnerpensioen
- Overlijdensrisicoverzekeringen en de daaruit voortvloeiende verplichtingen
- Bij spaarhypotheek splitsing tussen spaarpremie en risicopremie
- Gevolgen van uit elkaar gaan
- Eventuele alimentatieplicht
- Gevolgen bij overlijden
- Vaststellen van manier waarop over geschillen wordt beslist

Disclaimer

De inhoud van deze brochure is met grote zorgvuldigheid gemaakt. Het is algemene informatie en niet van toepassing op individuele situaties. U kunt aan de inhoud van deze brochure geen rechten ontleen.